

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

1000e	TP 2025	TA 2026	TA 2026 muutos	MTA 2026	Toteuma 31.8.2026	Toteuma %
Toimintatulot (ulk)	3 700	3 052	240	3 292	2 279	69,2 %
Toimintamenot (ulk)	-52 304	-51 450	-1 400	-52 850	-36 041	68,2 %
Toimintakate (netto)	-48 604	-48 398	-1 160	-49 558	-33 763	68,1 %
Toimintatulot* (ulk ja sis)	8 050	6 962	240	7 202	5 020	69,7 %
Toimintamenot* (ulk ja sis)	-71 377	-69 627	-1 400	-71 027	-47 403	66,7 %
Toimintakate (netto ulk ja sis)	-63 327	-62 665	-1 160	-63 825	-42 384	66,4 %
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	-39	-14	0	-14	-62	450,2 %
Muut lask. vyörytystulot	461	517	0	517	352	68,1 %
Muut lask. vyörytyskustannukset	-3 737	-4 316	0	-4 316	-2 714	62,9 %
Kokonaiskustannukset (ulkoiset-, sisäiset- ja vyörytys menot sekä poistot)	-75 153	-73 956	-1 400	-75 356	-50 179	67,8 %

* valtuustoon nähden sitovat erät

Merkittävimmät talouden poikkeamat

Elokuun lopussa lautakunnan alaisen palvelusuunnitelman ulkoisten menojen toteumaprosentti on 68,2 % ja toimintakateen toteumaprosentti 68,1 %. Muutostalousarviolla kesäkuussa valtuusto hyväksyi lautakunnalle lisää 1,4 milj. € toimintamenoja ja 240 000 € toimintatuottoja talousarviovuodelle 2026. Palvelualueen sisäisin toimin lautakunnan talousarvion toteutumista on hallittu mm. tehtävä- ja yksikkötason henkilöstösuunnittelua ja sijaikäytäntöjä kriittisesti tarkastellen, rajaamalla rekrytointeja sekä tehostamalla yksikkötason henkilöstömenojen kuukausiseuranta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan havainnot

Oppimisen tuen prosesseja on tarkennettu vastaamaan 1.8.2025 voimaan astunutta oppimisen tuen uudistusta. Vuoden 2026 oppilastietojen tilastoinnin yhteydessä on keskitetysti tarkastettu uuden lainsäädännön mukaisia kirjauksia, ja löydetty virheet on korjattu erillisillä viranhaltijapäätöksillä. Tuen toteuttamisen käytäntöjä ja asianhallintaa tarkennetaan valtakunnallisiin ohjeistuksiin ja seutukunnallisiin linjauksiin perustuen.

Lukuvuoden 2026–2027 keskeisenä teemana on *arjen turvallisuus ja hyvinvointi*, mikä tarkoittaa turvallisuusjohtamisen systemaattista vahvistamista kaikissa kouluissa ja päiväkodeissa. Tavoitteena on varmistaa turvallisuuden toteutuminen tasalaatuisesti sekä strategisella että operatiivisella tasolla siten, että toimintamallit, vastuut ja käytännöt eri turvallisuuden osa-alueilla ovat yhtenäiset ja arjessa toimivat. Kasvatuksen ja opetuksen palvelualue tekee kumppanuusyhteistyötä Laurea Ammattikorkeakoulun kanssa yksikötason johdonmukaisten toimintamallien ja osaamisen vahvistamisen osalta. Kehittämistoimina käynnistetään kriisijohtamisen rakenteiden selkeyttäminen, keskeisten toimintakorttien käyttöönotto sekä henkilöstön valmiuksia vahvistava harjoittelu ja koulutus. Lisäksi otetaan käyttöön sähköinen pelastussuunnitelma, joka yhentää ja ohjaa toimintaa hätä- ja vaaratilanteissa koko palvelualueella.

Toiminnan ja talouden seurannan nykytila ja kehittämistarve on selvitetty, ja niiden perusteella on käynnistetty yhtenäisen tiedolla johtamisen mallin valmistelu, jonka tavoitteena on koota toteuma-, poikkeama- ja toimenpidetiedot säännölliseksi ja vertailukelpoiseksi tilannekuvaksi. Käytännön tarve konkretisoituu esimerkiksi yksikötason sijaiskuluissa: ilman ajantasaista seurantaa ja yhteisiä toimenpidekäytäntöjä kustannuspoikkeamat voivat realisoitua ennen kuin korjaavat toimet ehditään käynnistää.

HALLINTO JA ALUEELLISET PALVELUT, KASVATUS JA OPETUS

Hallinto ja alueelliset palvelut, kasvatus ja opetus vastaa palvelualueen yhteisten asioiden hoidosta ja koordinoinnista, lautakuntatyöskentelyn sujuvuudesta sekä yhteistoiminnasta muiden palvelualueiden ja prosessien kanssa. Uuden kunnan myötä korostuu sujuva yhdyspintatyö Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi tehtävänä on tukea Lempäälän kuntastrategian jalkauttamista edesauttamalla tehtäväalueiden tavoitteiden toteutumista sekä hallinnon ja talouden sujuvaa hoitamista reagoimalla proaktiivisesti toimintaympäristön muutoksiin.

Lempäälän lukio tarjoaa lukiokoulutusta Virta-kampuksella, jossa toimii myös Tampereen seudun ammatillisen koulutuksen (Tredu) toimipiste. Lisäksi Lempäälän kunta on jäsenkunta Valkeakosken seudun ammattiopistossa.

Lempäälän kunta järjestää perusopetuslain (21.8.1998/628) mukaista koululaisten aamu- ja ilta-päivätoimintaa. Toimintaan osallistuminen on vapaaehtoista ja maksullista.

Pirkan opisto on eräs maamme suurimmista kansalaisopistoista. Nokian, Pirkkalan, Lempäälän ja Vesilahden kuntien muodostama oppilaitos järjestää yleissivistävää ja harrastuksia tukevaa koulutusta sekä taiteen perusopetuksen opetuspalveluja neljään opiston jäsenkuntaan.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Henkilöstö	Kasvatuksen ja opetuksen palvelualueella ollaan kehittämässä ja pilotoimassa henkilöstölähtöistä poissaoloihin puuttumisen mallia, jossa korostuu seuraavat tavoitteet: itsensä johtaminen osana työtä ja työn johtamista, oman työkyvyn ennalta tunnistaminen, työkykyisyyden ylläpitäminen, korvaavan työnmallit, työn ja elämän hyvä hallinta, asenne työhön ja työn tekemiseen, yhteistyön ja yhteisöllisyyden parantaminen sekä esihenkilöiden jaksamisen vahvistaminen työkykyasioissa.	Kokonaispoissaolojen vähentäminen suhteessa lähtötasoon pilttiyksiköissä. Tavoite -10 %	Kehittämisen prosessin alkukartoitus toteutettiin kesäkuussa 2026 esihenkilöiden ryhmähaastatteluina. Tulokooste käsitellään esihenkilötilaisuudessa marraskuussa 2026. Tilaisuus järjestetään yhteistyössä KAOP-hallinnon sekä Pihlajalinnan ja henkilöstöpalveluiden asiantuntijoiden kanssa. Alkukartoituksen lisäksi tilaisuudessa käydään läpi poissaolojen tilannekuvaa ja juurisyitä sekä vahvistetaan yhteisten keskusteluiden kautta varhaista tukea. Henkilöstöpalvelut ja työsuojelu käynnistivät syyskuussa 2026 psykososiaalisen tuen kierroksen, jonka tavoitteena on tarjota henkilöstölle konkreettisia keinoja	Toteutuu osittain

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
			työn kuormituksen tunnistamiseen ja hallintaan.	
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Monituottajamallia pilotoidaan Saikan koululla 1–2 luokkalaisten aamu- ja tai iltapäivätoiminnassa luvulla vuonna 2026–2027.	Pilotista saatu palaute a) perheet ja b) palveluntuottajat, tavoite 4/5.	Saikantalon iltapäivätoiminnan pilottia koskeva tarjouspyyntö julkaistiin 7.4.2026 markkinavuoropuhelun jälkeen. Määräaikaan mennessä saatiin kolme tarjousta. Hankintamenettely keskeytettiin kokonaistaloudellisin perustein, sillä saadut tarjoukset eivät mahdollistaneet toiminnan järjestämistä kunnan omaa tuotantoa kustannustehokkaammin.	Ei toteudu
	Hallinto- ja tukipalveluiden mitoitus tarkastellaan strategisesti osana kasvatus- ja opetuspalveluiden kokonaisuutta. Tavoitteena on varmistaa, että hallinnon sekä tukipalveluiden rakenteet ja resurssit tukevat palvelualueen ydintehtäviä, edistävät palvelujen vaikuttavuutta ja vahvistavat henkilöstön työhyvinvointia. Linjauksella pyritään oikeaan ja vertailukelpoiseen mitoitukseen, jossa tehtävät, vastuut ja tukitoiminnot ovat selkeitä, tarkoituksenmukaisia ja kestäväällä pohjalla myös pitkän aikavälin tarpeisiin.	Mitoitukset on selvitetty ja vertailu vastaaviin kuntiin on tehty.	Mitoitukset on selvitetty ja raportti on valmistunut 3/2026. Saadut tulokset otetaan huomioon vuoden 2027 talousarvion valmistelun yhteydessä. Selvityksen keskeisenä tuloksena oli, että Lempäälän kunnan kasvatuksen ja opetuksen palvelualueen hallinto- ja tukipalveluiden vahvuus on rakenteellisesti selkeä ja yhtenäinen malli sekä sitoutunut ja osaava henkilöstö. Hallinto- resurssien mitoitus on niukka suhteessa verrokkikuntiin. Rakenne toimii nykytilanteessa, mutta tulevaisuuden kunnan kasvu, monimutkaistuva toimintaympäristö sekä alati muuttuva lainsäädäntö lisäävät hallinto- ja tukipalveluiden kuormitusta.	Toteutuu

OPETUSPALVELUT

Esi- ja perusopetus muodostavat lapsen kasvun ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle. Esiopetuksen keskeisenä tehtävänä on edistää lapsen oppimis-, kasvu- ja kehitysedellytyksiä yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Esiopetuksen avulla vahvistetaan lapsen sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla.

Perusopetuksessa tietojen ja taitojen oppiminen lisääntyy, mutta edelleen on tärkeää vahvistaa esiopetuksessa aloitettua arkielämän valmiuksien oppimista. Toiminnassa tähdätään myös siihen, että oppilaat saavat edellytystensä mukaiset valmiudet jatko-opinnoissa pärjäämiselle.

Esi- ja perusopetuksen tehtävänä on edistää lasten ja nuorten oppimista, kasvamista ja kehittymistä itseään, kanssaihmissiään ja ympäristöään arvostaviksi yhteiskunnan jäseniksi. Perusopetusta annetaan yleisopetuksena ja joustavana perusopetuksena. Oppimisen ja koulunkäynnin tukena annetaan ryhmäkohtaisia ja oppilaskohtaisia tukitoimia.

Lempäälän kunnan esi- ja perusopetuksen kouluverkossa on 14 koulua. Alakouluista (esi–6. lk.) kuusi on kyläkouluja ja viisi isoja alakouluja, Yläkouluja (7.–9. lk.) on kolme. Oppilasmäärä esi- ja perusopetuksessa lukuvuonna 2025 (8/2025) on 3628 oppilasta.

Strategi- nen ta- voite	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilan- nepäi- vitys
Kasvu ja elinvoima	Seudullisen digitaalisen osaamisen suunnitelman toimeenpano oppilaiden digilaitteiden hankinnan myötä kuntakohtaisen tv-t-ohjausryhmän suunnitelman pohjalta.	Digilaitteet / perusopetuksen oppilas seutukunnan keskiarvossa 2026–2030.	Digilaitteiden hankinta etenee Lempäälässä suunnitelmallisesti ja tukee seudullisten tavoitteiden toteutumista. Syksystä alkaen 7. vuosiluokan oppilaille osoitetaan henkilökohtaiset laitteet, ja hankintaa jatketaan vuosittain, mikä varmistaa mallin jatkuvuuden ja kustannusten hallinnan. Alakouluissa hyödynnetään yhteiskäyttömallia, jossa laitemitoitus (0,6 laitetta/oppilas/koulu) tukee pedagogisesti tarkoituksenmukaista käyttöä. Kokonaisuutena eteneminen on aikataulussa ja linjassa seudullisen kehittämisen kanssa.	Toteutuu

Strategi- nen ta- voite	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilan- nepäi- vitys
Hyvin- voinnin ja tervey- den edis- täminen (Hyte)	Kiusaamisselvittelyi- den seuranta sekä koulu- ja kuntakohtai- nen raportointi uuden käyttöön otettavan Wilma-lomakkeen myötä poissaolojen seurannan rinnalla.	Kiusaamissel- vittelyjen määrä ja trendi doku- mentoinnin myötä kevät 2026 ja syksy 2026.	Kiusaamisselvittelyiden dokumen- tointiin tarkoitettu Wilma-lomake on seudullisessa valmistelussa Kohti turvallista koulua- hank- keessa. Lomake tulee kuntien käyt- töön syksyn 2026 aikana. Seurantaa tehdään lomakkeen käyttöönoton jälkeen.	Toteu- tuu osit- tain

VARHAISKASVATUSPALVELUT

Lempäälän kuntastrategia toteutuu varhaiskasvatuspalvelujen palvelulupauksen kautta "Autamme jokaista lasta kiipeämään omalle vuorelleen, niin korkealle kuin mahdollista, yhteistyössä häntä ympäröivien turvallisten aikuisten kanssa" konkretisoi varhaiskasvatuksen visiota.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaan kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Varhaiskasvatuspalvelut järjestävät monipuolisia palveluita varhaiskasvatusikäisille lapsille. Varhaiskasvatuslain mukaisesti varhaiskasvatusta tulee olla saatavilla kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin, lähipalvelun periaatteella, kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Kunta panostaa varhaiskasvatuspalveluiden monimuotoisuuteen. Tavoitteena on turvata perheille erilaisia vaihtoehtoja varhaiskasvatuksen järjestämiseen (päiväkotit, perhepäivähoito, yksityiset palveluntuottajat, joustavat hoitomuodot). Monimuotoisuus lisää palveluiden saavutettavuutta ja tukee perheiden mahdollisuuksia valita omaan elämäntilanteeseen sopiva ratkaisu.

Lempäälässä on 13 kunnallista päiväkotia ja 4 yksityisen palveluntuottajan palvelusetelipäiväkotia. Kunnallisia, kotona toimivia perhepäivähoitajia on kuusi (6) ja yksityisiä kotona toimivia perhepäivähoitajia on kahdeksan (8). Yksityisiä ryhmäperhepäivähoitokoteja Lempäälässä on kaksi (2). Saikantalon valmistuessa tullaan päiväkotit Myllykolun toiminta lopettamaan. Kunnallisten päiväkotien määrä tulee pysymään samana.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Henkilöstö	Kasvatuksen ja opetuksen palvelualueella ollaan kehittämässä ja pilottoimassa henkilöstölähtöistä poissaoloihin puuttumisen mallia, jossa korostuu seuraavat tavoitteet: itsensä johtaminen osana työtä ja työn johtamista, oman työkyvyn ennalta tunnistaminen, työkykyisyyden ylläpitäminen, korvaavan työmallit, työn ja elämän hyvä hallinta, asenne työhön ja työn tekemiseen, yhteistyön ja yhteisöllisyyden parantaminen sekä esihenkilöiden jaksamisen vahvistamisen työkykyasioissa.	Kokonaispoissaolojen vähentäminen suhteessa lähtötasoon pilotteijatyösköissä. Tavoite -10 %	Kehittämisprosessi ei toteutunut suunnitellusti. Nyt poissaolojen vähentämiseksi ja työrauhan löytämiseksi on suunniteltu tukiprosessia yhteistyössä HR:n kanssa. Ensimmäinen pilotointi toteutetaan työterveyden ehdottamassa yksikössä loppu vuoden aikana toimintavuoden 2026–2027 aikana.	Toteutuu osittain

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Laadukas kokopäiväpedagoginen arki, jossa tavoitteet asetetaan aikuisten toiminnalle lasten tarpeisiin pohjautuen.	Asiakastyytyväisyyskyselyn tavoitekeskiarvo kaikilla osaluilla 4, arviointias- teikolla 1–5.	Varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan kerran toimintavuoden aikana. Seuraava asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan alkuvuodesta 2027. Kesän 2026 päivystyksestä huoltajille suunnatun asiakastyytyväisyyskyselyn keskiarvot vaihtelivat 4.2–4.3 välillä.	Toteutuu

RUOKAPALVELUT

Ruokapalvelut toimii tulosvastuullisena tehtäväalueena tuottaen ruokapalvelut kunnan päiväkotihin ja kouluihin. Ruokapalvelut vastaa ruokapalvelun toiminnan suunnittelusta, aterioiden valmistuksesta, kuljetuksesta sekä tarjoilusta asiakaskohteissa. Ruokapalvelut tuottaa aterioita 27 asiakaskohteeseen noin 5 000 asiakkaalle. Toiminta on ammattitaitoista, taloudellista ja asiakaslähtöistä. Ruokapalvelut kehittää aktiivisesti toimintaa kuntastrategiasta nousevien tarpeiden mukaisesti ja panostaa erityisesti asiakkaiden hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen. Ruokakasvatus on kiinteänä osana arkea, jolla edistetään kuntalaisten hyvinvointia yhdessä muiden kunnan toimijoiden kanssa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	<u>Kouluruokailun kehittäminen:</u> Osana kouluruokailun kehittämistä teemme vahvaa tuotekehitystyötä kasvisruokien ja muun reseptiikan kanssa, jossa kiinnitetään huomiota ruokien laadullisiin tekijöihin sekä maistuvuuteen. Tarkoituksena on lisätä oppilaiden vaikutusmahdollisuuksia ja osallisuutta palveluiden tarjontaan sekä lisätä ruokakasvatusta asiakasrajapinnassa. Tämän lisäksi henkilöstön osaamista vahvistetaan tuotekehitystyön parissa. Kehittäminen tukee uudistuneita ravitsemussuosituksia, millä on tulevaisuudessa merkitystä kouluruokasuosituksiinkin.	Hyvinvointimatriisi, jolla mitataan prosentuaalisesti ruokailuun liittyviä kokemuksia: oppilaiden ruokailuun osallistumisaktiivisuutta, syövätkö he kaikkia aterianosia, kuinka usein he syövät päivän aikana, ruokailuun käytettävä aika, ruokailutilanteen rauhallisuus ja saa osallistua kouluruokailun kehittämiseen. Lautaslaskenta: ruokailuun osallistumisaktiivisuus yläkouluissa (2025: 85,4 %), tavoite 90 %	Kouluruokailun kehittämistä on jatkettu syksyllä 2026. Osana hyvinvointiohjelman toimenpiteitä valmistellaan ravitsemusviestintää, jolla pyritään lisäämään kouluruokailun houkuttelevuutta ja ruokailuun osallistumista. Esi-merkkinä ruokalistan ja kasvisruokatarjonnan kehittäminen oppilaita osallistaen sekä yläkoulujen välipalapilotti tukemaan koulupäivän aikaista jaksamista. Yläkoulujen lautaslaskenta toteutetaan syksyn aikana, ja samalla edistetään hyvinvointimatriisin käyttöönottoa kouluruokailun kehittämisen ja seurannan tueksi.	Toteutuu osittain

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Ympäristö ja kestävä kehitys	<u>Hävikin minimointi:</u> Hävikin seurantaa on lisätty entistä tarkemmaksi tuotannonohjausjärjestelmän avulla. Järjestelmästä nähdään jatkossa tarkemmin hävikki ja menekki ruokakohtaisesti. Näin pystymme paremmin pureutumaan hävikin syntyyn ruokalistatasolla ja tekemään tarvittavia muutoksia prosessiin. Tämä antaa myös hyvää pohjatietoa tuotekehitykseen ja kouluruokailun kehittämiseen.	Hävikin minimointi - 20 %	Hävikin ja menekin seuranta sekä henkilöstön kouluttaminen ovat edistyneet erityisesti suurten asiakaskohteiden hävikin vähentämistä. Seurannan perusteella hävikin määrä on kehittynyt myönteisesti, ja on todennäköistä, että asetettu 20 prosentin hävikin vähentämistavoite saavutetaan vuoden 2026 loppuun mennessä.	Toteutuu